

SP₂ 5672

Odins ö.

Har du sett den omkr. 5 km långa och 2 km breda ön, som ligger vid inloppet till Finska viken? Den är inte vidare fager, men den är idyllisk. Själva ön utgöres av en grus- och kalkstensbank, där gruset är lagt i väldiga efter varandra följande bankar eller vågor. Stränderna äro låga med undantag av nordöstra sidan, där kalkklinten höjer sig till ca 10 m övar havsytan.

Växtligheten är mycket sparsam och utgöres av smärre björkdungar samt spridda rönningar, askbestånd och getapel. Gräsväxten är likaledes torftig, vadan gräs spirar i större omfattning endast i skogsdungarna och fårorna mellan grusbänkarna. Men gräset är saftigt och näringsrikt samt lämpar sig väl i synnerhet till får- och hästbete, medan nötboskapen däremot har det betydligt svårare att livnära sig.

På ön finnes även en del ängs- och odlad jord (25-30 ha), som var fördelad ursprungligen mellan 7 gårdar, vilka äro samlade i en by i mitten av ön. Byn jämte åkerjorden ligger i en sänka, varför marken där är något fuktigare än annorstädes. Spannmålsodlingen var dock aldrig tillräcklig för öns till omkr. ett hundratal uppgående folkmängd. Potatisen gav dock i regel tillräcklig avkastning. På ön har aldrig funnits någon handelsbutik, varför var och en var hänvisad till att själv förse sig med nödiga varor, och livsförnödenheter, utom dem som man hemma på ön alstrade. Sida vid sida med jordbruket bedrev man fiske, som egent-

ligen utgjorde öbornas huvudnäring. Emedan fisken inte kunde avyttras i färskt tillstånd, saltades den för att sedan om hösten realiserades i städerna. Under den senaste tiden fanns det också möjlighet att avyttra färsk fisk, men odinsholmborna fingo tyvärr inte länge utnyttja denna möjlighet.

Öns befolkning utgjordes av kärnfriskt svenskt folk, vars historia på ön av allt att döma leder långt tillbaka i tiderna, men varöver tyvärr alla skriftliga urkunder saknas. Såsom tidigare nämnts voro gårdarna 7 till antalet, men senare utbrötos ur dem nya gårdar så att antalet hushåll nästan tredubblades, ehuru inga nya gårdsnamn antogos.

Ön hade också en folkskola, där elevantalet varierade omkring 15. Under de senaste 15 åren undervisades öns ungdom av läraren Johannes Dans.

På Odinsholm finns också ett kapell, liksom på alla de andra svensköarna. Detta tyder på, att dess åbor troget och nitiskt velat följa i Mästarens fotspår och dessutom besjålats av en sällspord enighet i gemensamma företaget. Denna ursprungligen prisvärda egenskap har väl också på Odinsholm liksom annanstädes under de tvenne senaste decennierna blivit något åtgången, men dock inte i någon betänkligare grad. Vad kapellet och skolhusbyggnaden beträffar, så har oförfyljan och seggheten varit utomordentlig.

Kapellet, som är uppfört av kalksten, ligger söder om byn. Det är ingen imponerande byggnad varken till dimensioner, yttre eller inre utsmyckning, men dessa enkla murar, murades av trofasta och enkla män till en borg, där de kunde hålla sin gudstjänst,

ofta beledsagad av bränningarnas vilda dån mot blankslipade klipp-hällar och flyttblock. Byggnaden är 12 meter lång och ca 7 m bred och tornets höjd omkr. 15 meter. De kalkrappade murarna lysa på långt håll i solskenet mot vandringsmannen, som sökt sig den 10 km. långa sjövägen från närmaste fastland ut till ön. Kring kapellet ligger öns begravningsplats, där släktled efter släktled nedbäddats i kalkgruset. Där vila inga s. k. förnåma män eller kvinnor, utan gravkullarna gömma stoffen av hårtbeprövade öbor, vilka till en god del omkommit på det stormiga havet, där de sökte sin och de sinas bärgning. Begravningsplatsen gömmer intet äldre minnesmärke, med undantag av ett s. k. solkors, på vilket man med möda stavar ihop de nötta bokstäverna till namnet Simon Knuis. Årtalet är däremot oläsbar.

Beträffande det nuvarande kapellet, så finnes där inne en trätafvel, som ger nödig upplysning om dess tillblivelse. På denna läsa vi följande inskrift:

”Detta så kallade Jesu Kapell på Odensholm bygdes 1765 igenom dåvarande Herrskapets på Neuenhoff nämligen Högvälborne Fru Landrådinnans Barbara Hedvig von Richter född Oettingen och hennes Svårsons den Högvälborne Herr Assessorens Gustaf Johann Baron von Ungern Sternberg christliga befodran utaf nedannämnde denna församlingens ledamöter och sju husbönder:

BRUS Adam Hansson
STAWAS Marten Hansson
NIGGORS Ambros Martenson
ERKERS Ambros Michelson

Odins ö...

MARKS Hans Erikson
 NYBONDAS Marten Jacobson
 GREIS Christian Martenson

och invigdes 1766 den 3 September utaf då varande Kyrkoherden vid Nuckö församling Wälärevördiga och Wällärde Herr Pastor Jonas Carlblom.

Wisserligen är Herren i detta rum, och jag vistit icke 1 Moseb. 28, 16."

Kapellet innehåller ca 80 sittplatser, fördelade på sju bänkar med en gång i mitten. Varje gård hade sin egen bänk, räknat från öster till väster liksom även sin egen rad på begravningsplatsen. Gårdens män sutto till höger och kvinnorna till vänster, på andra sidan om mittelgången. Denna sed såväl som en mängd andra iakttoogs ända hitintills.

Enligt sägnen skulle ett fartyg ha förlit på Nygrund, medan kapellet var under byggnad. Menigheten församlades då och bad till Gud, att vrakgods måtte flyta i land, så att man därav skulle få virke till bänkarna. Full bönhörelse torde ha vederfarits odinsholmborna denna gång, ty bänkarna gjordes av plankor från det förlista fartyget. År 1905 utbyttes dessa tyvärr mot nya. Vid samma tid erhöll kapellet även nytt tak.

Utanför kapellet över ingången till begravningsplatsen tronar Luther på portens tvärstock. Han håller den uppslagna bibeln i sin ena hand, medan den är utsträckt om till varning eller välsignelse, är svårt att veta. Denna träskulptur av vår trosfader har engång haft sin plats under ett fartygs bogspröt såsom galionsbild. Inne i kyrkan finnes ett par namnbräden från förlista fartyg. Den ena bär det betecknande namnet "Dr. Morgenstern".

Före det nuvarande kapellet fanns där tidigare ett dito av trä. När detta uppfördes eller när och huru det förstördes, är okänt. Antagligen härjades det av eld.

Stugan på Nygårds påstas vara över 100 år gammal och hitförd från Finland av bonden Matts Westerblom. Rian på samma gård påstas vara uppförd före pesten, antagligen någon gång i början 1700-talet.

A. S.

Odinsholmborna som sjömän.

Ett folk, som under hela sin historia framlevat sitt liv på en ö i havet eller i omedelbar närhet av detsamma, kommer omedvetet att erhålla en särprägel över sitt sjömanskap och sin uppfattning av havet. Denna särprägel kommer måhända först till uttryck beträffande båtmaterial och dess användning. På en ort tycker man, att flatbottnade båtar äro idealet på en annan igen håller man före, att en sjöuglig farkost måste vara konstruerad på ett rakt motsatt sätt. Även sjötermerna äro högst olika, trots det att orterna ligga i omedelbar närhet till varandra.

Odinsholmborna ha av havet fostras släktled efter släktled. Liksom den adliga gossen under medeltiden på ett mycket tidigt stadium måste göras förtrogen med bruket av vapnen, likaså måste odinsholmpojken redan såsom barn uppfostas för havet. Det drog inte länge ut på tiden, innan han själmant och utan de äldres sällskap begav sig ut i sin båt för att pröva på fiskelyckan. Naturligtvis var han storförtjust över sin första torsk, som han drog upp ur djupet. Så småningom blevo dock sjöfärderna mindre äventyrsfärder, utan någonting som låg inom området för hans blivande kall och arbete och betraktades av honom redan såsom någonting nödvändigt och självklart.

Ären framskredo och färderna blevo längre. Kanske for han med sin egen sump till städerna för att avyttra fisken, som han antingen själv fångat eller också uppköpt hos grannarna. Vilka färderna än blevo och huru långt de utsträckte sig, så blev dock havet honom mera kärt, ty det gav honom hans utkomst men ägde även i sig självt en mäktig och besynnerlig tjusning, som han inte skulle kunnat ens med bästa vilja motstå.

En dag stod han kanske uppe på den långa stegen, som på förfäders vis stod upprätad mot gaveln av något uthus, och spejade genom tuben ut mot havet, där de stora segelfartygen passerade "Holmen" som närmast. Då kanske upptäckte, han, att fartyget

hissat flagg, låg bi och väntade på lots. I en hast var han nere, stoppade sina kläder och andra tillbehör i säcken och begav sig ner till båten vid stranden. Efter en ansträngande rodd lade han till vid det stora skeppets sida, som visade sig vara en engelsman på väg till Tallinn med last av bomull.

Väl kommen upp på däck, intog han plats på akterdäcket i närheten av rorsmannen för att därifrån ge anvisningar om kursen. Vi få härvid komma ihåg, att det var mycket viktigt att ha lotsen på däck hela tiden, ty sjökorten voro på denna tid mycket otillförlitliga. Vinden var god och skeppet sköt god fart, och efter några timmars segling var man framme.

Sedan erhöll vår lots en rundlig betalning för sitt besvär, ty skepparen var nöjd att ha sitt fartyg i hamn. Efter ankomsten gällde det för lotsen att söka reda på ett västgående fartyg för att på detta igen komma hem eller fortsätta till Riga.

Ytterligare rysk militär till Estland.

Inom ramen av den ömsesidiga biståndspakten, som slöts mellan Estland och Rådssyssländ den 28 september senaste år, har Rysslands och Estlands regeringar den 16 ds genom en tilläggsöverenskommelse beslutat, att ytterligare rysk militär kan förläggas i Estland. De radsryska trupperna ha redan marscherat in och förlagts på olika orter, där sådana hittills inte funnos.

Inmarschen har överallt försiggått i god ordning, utan den minsta störing.

Dödsfall.

Den 4 juni avled i sitt hem på Vormsö f. d. bonden Anders Westerblom i en ålder av 95 år och 8 månader. Anders Westerblom var den äldsta personen på Vormsö.

Under sina ungdomsår fick han utstå många svårigheter vid dagsverken på godset. Där fick han även känna käppen dansa på sin rygg, men trots allt kunde han vid god hälsa och goda krafter fortsätta sitt dagliga arbete intill det sista och uppnå en så hög ålder.

Dödsfall...

Släkten Westerblom har i 150 år innehaft samma gård. En av den nu avlidnes farbröder flyttade med sin familj till Sverige under medlet av 1800-talet och hans avkomlingar äro som bäst bosatta i närheten av Norrtälje, där de uppnått en förmögen ställning genom handel, företag och jordbruk.

Den 9 juni bäddades Anders Westerblom till sin sista vila på Vormsö begravningsplats, med en talrik anslutning av släktingar, vänner och bekanta. Bland andra talade till den avlidnes minne sjuksköterskan Maria Lindström och bonden Johan Lindström från Borrby.

Här uttalas ett tack till alla, som deltog i jordfästningen och följde stoffet till graven.

Den anlidne sörjes nämast av barn, barnbarn och barnbarnsbarn. Frid över hans minne!

Statsministern anbefallde lugn.

I ett radiotal, som statsministern höll på tisdagen, gav han först en översikt över händelsernas utveckling under de senaste dagarna och uttryckte därefter sin tillfredsställelse över, att befolkningen bevarat sitt lugn och att den dessutom strikte följt myndigheternas förordningar och anvisningar. Statsministern tillade i slutet av sitt anförande, att ingenting djupare rört honom än medborgarnas ådagalagda förstäelse och lojalitet och önskade att befolkningen även i framtiden skulle bibehålla samma förstäelse och lugn och att var och en skulle fortsätta sitt arbete.

Nöjeslokalerna måste stängas kl. 23.

På grund av förhandenvarande omständigheter anser inrikesministern det vara nödvändigt att alla biografier, kafeer och offentliga föreställningar sluta kl. 23 samt att alla medborgare till det minsta möjliga inskränka sin vistelse ute från kl. 23 till kl. 5. Restaurangerna måste stängas kl. 22.30.

Vidare har ministern för inrikesärenden förordnat, att försäljningen av alkoholhaltiga drycker skall vara avbruten till den 25 juni innevarande år.

Av överbefälhavaren utfärdade förrordningar.

Överbefälhavaren för krigsmakten utfärdade på tisdagen den 18 ds följande förordning:

Överbefälhavarens för krigsmakten förordning av den 3 nov. 1939 (RT 1939, 99,759) § 5 ändras på följande sätt:

Filmning och fotografering ute i det fria utan tillstånd av vederbörande polisprefekt är förbjudet likaså medhav av filmnings- och fotograferingstillbehör.

Förordningen trädde i kraft i och med dess kungörande.

* * *

Likaså har överbefälhavaren utfärdat förbud mot slutna och offentliga sammanträden med undantag av sådana som av regeringsmakten sammankallas och sammanslutningars och föreningars styrelser och revisorer. De sistnämnda kunna dock försiggå endast med tillstånd av vederbörande polisprefekt.

Förordningen kungjordes pr telegraf och trädde omedelbart i kraft.

* * *

I en tredje förordning bestämes, att alla civilpersoner måste utlämna sina eldvapen och ammunition. Vapnen förvaras i försvarsmaktens vapendepåer och att mot varje avlämnat vapen erhålles motsvarande kvitto. Vapnen måste vara utlämnade till den 19 juni 1940 kl. 15.

Denna förordning gäller ej för i statens tjänst varande personer, som på grund av sin tjänst äro berättigade att bära eldvapen.

Brott mot denna förordning bestraffas med högst tre månaders fängelse eller arrest eller med böter av tretusen kronor.

Socker- och petroleum- förråden tillräckliga.

Enligt meddelande av folkförsörjningsministeriet äro förråden av socker och petroleum för belysningsändamål normala. Ministeriet sammanställer f. n. en förordning om extranorm av belysningspetroleum för juli månad om 2 l. Om det senare skulle visa sig vara av behovet påkallat och förråden sådant medge, kan

Avskedsgudstjänst på Odinsholm.

Söndagen den 9 ds besöktes Odinsholm av en del gäster, som kommit för att bevista avskedsgudstjänsten på ön. Denna dag gestaltade sig till en stor upplevelse för alla. Kl. 11 samlades menigheten vid öns kapell för att för sista gången höra Guds ord från den plats, där deras fäder och förfäder under sekler samlats till andakt.

Prosten Hj. Pöhl, som förrättade gudstjänsten riktade sig i varma ordalag till församlingen. Såsom slutpsalm sjöngs "Vår Gud är oss en väldig borg" med sådan kraft och övertygelse såsom den kanske aldrig någonsin förut sjungits i detta kapell. På grund av dagens betydelse var stämningen tryckt och över mångt väderbitet ansikte syntes en och annan tår glida. Men odinsholmbon är inte gjord av sådant virke som brister utan tillika kunde man läsa en bister beslutsamhet i deras drag.

På samma dag firades även tvenne bröllop på ön, vilken omständighet i väsentlig mån bidrog till att pigga upp den annars tryckta stämningen.

Även vetenskapligt arbete utfördes. Sålunda befunno sig på ön professorn i konsthistoria vid universitetet i Tartu Sten Karling, dr Linnus och fru Koern från Nationalmuseet för att taga vara på etnografiskt intressanta föremål samt att avrita byggnader o. s. v. Skörden av etnografiska föremål torde ha blivit anseelig.

På grund av förekommen anledning hålles Svensk-Finska S:t Mikaelsförsamlingens i Tallinn läsrum t. v. stängt.

Civiläktenskap igicks den 3 juni av filosofiexamister ALEXANDER BERGGREN och fröken FRIDA GRÖNBERG, dotter till sjökapten Leopold Grönber och hans hustru Helene.

ännu en extra utdelning av belysningspetroleum företagas.

Även beträffande socker vidtager vederbörande myndighet alla mått och steg för att under sensommaren kunna ställa till en utdelning av en extraranson.

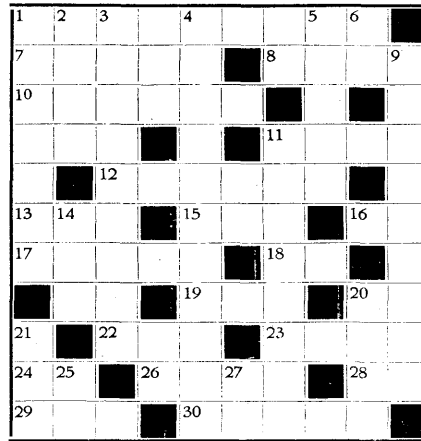
Hitler och Mussolini rådgrade.

Frankrikes nya konseljpresident marskalk Petain har i ett radiotal till det franska folket meddelat, att Frankrike måste nedlägga vapnen. Marskalk Petain meddelade vidare, att han vänt sig till den tyska krigsledningen för att uttröna, på vilka villkor Tyskland vore villigt att sluta fred. För att dryfta denna fråga möttes Hitler och Mussolini på tisdagen i München. Villkoren äro tillsvidare okända, men resultatet av segrarnas förhandlingar komma otvivelaktigt snart att delgivas världen. Kriget går undan i raskt tempo, och därför taga många för givet, att freden inte länge skall låta vänta på sig.

Union mellan England och Frankrike?

Natten till tisdagen meddelades från London att brittiska regeringen föreslagit den franska regeringen att ingå union mellan de båda länderna. Detta förslag skulle innebära bevis för Englands önskan att alltfortfarande bistå Frankrike i dess ödestimma. I unionsdeklarationen framhålls att England och Frankrike då inte mer skulle vara två länder utan ett. Fransmännen skulle automatiskt bli brittiska undersåtar och tvärtom. Ett sådant steg skulle underlätta krigsledningen, och de båda ländernas styrka skulle bättre kunna utnyttjas.

Korsord nr 2.

Vågrätt:

1. Bok av P. Rosegger. 7. Finsk löpare. 8. Ingång. 9. Ej en. 11. Storstad i Europa. 12. Tycker unga frun om att göra med sitt hem. 13. Del av språket. 15. Farligt att leka med. 16. Eller på annat språk. 17. Tryck. 18. Någoting kall. 19. Något svart. 22. Sedel. 23. Flicka med blomnamn. 24. Landskapsbild. 26. Är, ej på svenska. 28. Tilltalsord. 29. Den första modern. 30. "— flickunge", en bra bok.

Lodrätt:

1. Djur. 2. Hade en liten tös en röd. 3. I spetsen för en del stater. 4. Ej fångslände. 5. Stor pulsåder. 6. En bokstav dubbelt. 9. Sångare från filmen. 11. Räknesätt. 14. Tre lika konsonanter. 20. Svenska gymnastikens fader. 21. Början till bön. 24. Trädkronan är —ig. 27. Natriumets kemiska formel.

Prenumerera
på «Kustbon»!

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

A. Stahl, ansvarig red.

Rüütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr. 2:—	1 år Ekr. 5:—
1/2 " " 1:—	1/2 " " 2:50

Churchill: England har beslutat att fortsätta kampen.

På måndagskvällen höll Englands premiärminister ett tal i radio vari han bl. a. yttrade: De från Frankrike ingångna meddelandena äro mycket dåliga, och jag uttrycker min medkänsla för det tappra franska folket, som råkat i en sådan förfärlig olycka. Ingenting kan dock ändra våra känslor mot detta folk, och likaledes tro vi, att Frankrikes genius en gång uppstår på nytt.

Det, som inträffat i Frankrike, ändrar inte vår verksamhet eller vårt mål. Vi ha blivit de enda, som med vapen i hand kämpa för världens sak. Vi skola försöka göra vårt bästa för att vara värdiga denna ära. Vi försvara vår ö och tillsammans med det Brittiska imperiet fortsätta vi kampen så länge, tills Hitler blivit besegrad. Vi äro övertygade och säkra, om, att allting till slut går bra, yttrade Churchill.

KUNGÖRELSE.

Svensk-Finska S:t Mikael församlingens röstberättigade medlemmar sammankallas till ordinarie

Allmän stämma

söndagen den 7 juli 1940 kl. 12
å Rüütli 3 (Svenska folkskolan)

Dagordning:

1. Val av 12 ledamöter till kyrkorådet och 12 suppleanter.
2. Val av 1 representant till kyrkokongressen.

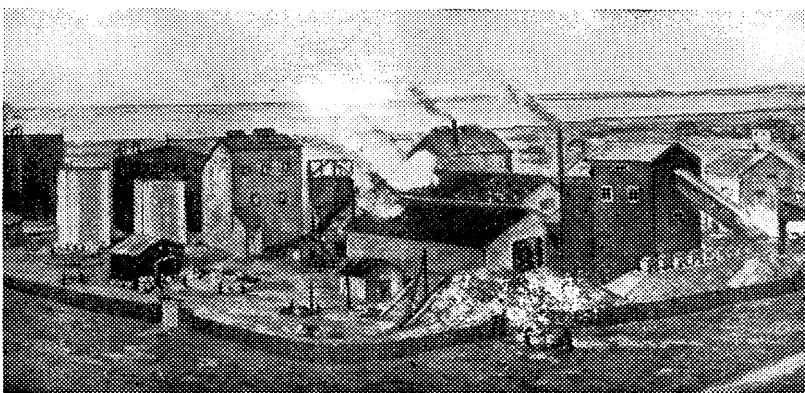
Utdrag ur kyrkolagen § 24.

I församlingens allmänna stämma äga alla myndiga, konfirmerade medlemmar av församlingen, vilka ordentligt fullgjort sin skatteplikt mot församlingen och Kyrkan och vilka i enlighet med lagen angående kommunala val icke förlorat sin valrätt och som minst ett år stått i församlingens medlemsförteckning, deltaga.

A. Stahl, ordförande.	I. Pöhl, pastor.	Fr. Grönberg, sekreterare.
--------------------------	---------------------	-------------------------------

Estländska Oljeskifferkonsortiet — Sillamäe

Kontor: Väike Karja 1

Första inhemska bensinfabriken.

Tillverkar: bränn- och impregneringsolja, bitumen och bensin.